

POSTANOWIENIE

Dnia 6 sierpnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodnicząca: Urszula Iwanowska (spr.)

Sędziowie: Beata Górńska

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2019 r., na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z odwołania J. Ż.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

o ponowne ustalenie wysokości emerytury policyjnej i renty policyjnej

na skutek zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 maja 2019 r., sygn. akt VI U 484/19,

postanawia: oddalić zażalenie.

Beata Górńska Urszula Iwanowska Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 25 lipca 2017 r. Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracyjnych, na podstawie art. 22a i odpowiednio art. 15c w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r., poz. 708 ze zm.; powoływana dalej jako: ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym), J. Ż. ponownie ustalono wysokość:

- renty inwalidzkiej (decyzja nr (...))

- emerytury (decyzja nr (...)).

W odwołaniach od powyższych decyzji J. Ż. wniósł o ich zmianę i ustalenie wysokości przysługujących świadczeń w kwotach sprzed wydania tych decyzji zarzucając między innymi, że przepisy ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym zastosowane przez organ rentowy naruszają przepisy Konstytucji RP tj. jej art. 2, 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3, art. 30 i 47 oraz art. 32 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 67 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 1 i 2 i art. 42 ust. 1.

W Trybunale Konstytucyjnym pod sygn. akt P 4/18 zawisła sprawa dotycząca problematyki zmniejszania emerytur policyjnych funkcjonariuszy, którzy pełnili służbę na rzecz totalitarnego państwa, określoną w art. 13b powołanej wyżej ustawy. W sprawie tej Sąd Okręgowy w Warszawie Sekcja XIII Wydziału Ubezpieczeń Społecznych zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego w pytaniem prawnym, czy:

a) art. 15c, art. 22a oraz art. 13 ust. 1 lit. 1c w związku z art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w związku z art. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. są zgodne z art. 2, art. 30, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP - z uwagi na ukształtowanie regulacji ustawowej w sposób ograniczający wysokość emerytury i renty mimo odpowiedniego okresu służby, w zakresie, w jakim dokonano tą regulacją naruszenia zasady ochrony praw nabytych, zaufania obywatela do państwa prawa i stanowionego przez niego prawa, niedziałania prawa wstecz, powodującego nierówne traktowanie części funkcjonariuszy w porównaniu z tymi, którzy rozpoczęli służbę po raz pierwszy po dniu 11 września 1989 r., skutkując ich dyskryminacją;

b) art. 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin są zgodne z art. 2, art. 7, art. 95 ust. 1, art. 96 ust. 1, art. 104, art. 106, art. 109 ust. 1, art. 119, art. 120, art. 61 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji RP, z uwagi na sposób i tryb uchwalenia zaskarżonych przepisów oraz wątpliwości, czy spełnione zostały merytoryczne przesłanki do ich uchwalenia.

Wnioskiem z dnia 30 kwietnia 2019 r. organ rentowy zwrócił się do Sądu Okręgowego w Szczecinie o zawieszenie postępowania w niniejszej sprawie, do czasu zakończenia postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Natomiast ubezpieczony działając przez pełnomocnika wniósł o oddalenie wniosku organu rentowego o zawieszenie postępowania, wywodząc - w powołaniu się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1998 r., PKN 90/98, - że sądy powszechne są uprawnione i jednocześnie zobowiązane do oceny konstytucyjności przepisów zawartych w ustawach i aktach prawnych wydanych na ich podstawie.

Postanowieniem z dnia 16 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt. 3¹ k.p.c.

Sąd pierwszej instancji uznał, że w przedmiotowym postępowaniu występuje sytuacja określona normą przywołanego przepisu. W ocenie tego sądu rozstrzygnięcie przez Trybunał Konstytucyjny w sprawie P 4/18, z uwagi na uzasadnione wątpliwości co do konstytucyjności przepisów stanowiących podstawę do orzekania w niniejszej sprawie, ma wpływ na toczące się postępowanie.

Jednocześnie, odnosząc się do stanowiska wyrażonego przez ubezpieczonego Sąd Okręgowy wyjaśnił, że o ile rzeczywiście sądy powszechne winny badać zgodność aktów prawnych z Konstytucją, to jednak wątpliwości co do konstytucyjności takich aktów mogą być rozstrzygane jedynie w drodze odpowiedniego pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że zachodzi konieczność zawieszenia niniejszego postępowania na podstawie art. 177 §1 pkt 3¹ k.p.c., do czasu wydania przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia w sprawie przedstawionego wyżej pytania prawnego.

Z powyższym orzeczeniem Sądu Okręgowego w Szczecinie nie zgodził się J. Ż., który w złożonym zażaleniu zarzucił mu:

- naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj. art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki wymienione w tym przepisie dające możliwość zawieszenia postępowania, podczas gdy na gruncie stanu faktycznego sprawy te przesłanki nie zaistniały;

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 45 ust. 1 Konstytucji RP poprzez jego niezastosowanie i naruszenie wynikającego z tego przepisu prawa skarżącego do rozpoznania niniejszej sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki oraz art. 8 Konstytucji RP poprzez jego niezastosowanie i nieodmówienie stosowania przepisów ustawy sprzecznych z Konstytucją RP przez sąd meriti z urzędu.

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i nadanie sprawie dalszego biegu oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia ubezpieczony podniósł, że sąd pierwszej instancji nie wskazał jakie konkretnie wątpliwości zachodzą po stronie sądu co do uznania przepisów za sprzeczne z Konstytucją oraz jakie okoliczności te wątpliwości powodują.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Zażalenie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska skarżącego, że niniejszą sprawę sąd pierwszej instancji winien rozpoznać bez oczekiwania na stanowisko Trybunału Konstytucyjnego w sprawie P 48/18. Skoro Sąd Okręgowy w Szczecinie także powziął wątpliwości co do konstytucyjności przepisów ustawy o zabezpieczeniu emerytalnym funkcjonariuszy, które legły u podstaw wydania zaskarżonych decyzji, a niekonstytucyjność tych przepisów jest także podnoszona przez samego ubezpieczonego w złożonych odwołaniach, to sąd pierwszej instancji miał prawo (a nawet obowiązek) zawiesić postępowanie na przywołanej podstawie k.p.c.

W odpowiedzi na zażalenie trzeba wskazać, że w doktrynie i orzecznictwie dominuje pogląd, iż sądy i inne organy stosowania prawa nie mają kompetencji do orzekania o niekonstytucyjności przepisów ustawy i odmowy ich stosowania. Domniemanie zgodności ustawy z Konstytucją RP może być obalone jedynie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, a związanie sędziogo ustawą, o którym mowa w art. 178 ust. 1 Konstytucji RP, obowiązuje dopóty, dopóki ustawie tej przysługuje moc obowiązująca. Jeżeli sąd jest przekonany o niezgodności przepisu z Konstytucją RP lub ma w tym względzie wątpliwości, powinien - na podstawie art. 193 Konstytucji RP - zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym. Przedstawienie pytania prawnego Trybunałowi Konstytucyjnemu musi być poprzedzone stwierdzeniem zaistnienia w rozpatrywanej sprawie niedającej się usunąć w drodze wykładni wątpliwości co do konstytucyjności aktu normatywnego, od której rozstrzygnięcia zależy orzeczenie w przedmiocie sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2004 r., III CK 536/02, LEX nr , LEX nr 172784 i wyrok tego Sądu z dnia 24 listopada 2015 r., II CSK 517/14, LEX nr 1940564; czy wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 października 2016 r., III AUa 2270/15, LEX nr 2202729).

Tak więc w okolicznościach niniejszej sprawy nie można czynić zarzutu sądowi orzekającemu, że w związku z pytaniem prawnym, jakie zadał Sąd Okręgowy w Warszawie i wątpliwościami powziętymi również przez Sąd Okręgowy w Szczecinie – Sąd ten zawieszając postępowanie uchybił przepisom prawa procesowego, czy też dopuścił się innych naruszeń, skutkujących brakiem merytorycznego rozpoznania sprawy ubezpieczonego.

Zgodnie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. Sąd może zawiesić postępowanie z urzędu, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym albo Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Wprowadzając regulację zawartą w tym artykule ustawodawca zdecydował się ustanowić wyraźną podstawę zawieszenia postępowania w sytuacji, w której rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania

toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym. Od wyniku bowiem postępowania toczonego przed Trybunałem Konstytucyjnym zależy rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie.

Jednocześnie w odpowiedzi na zarzut pozbawienia ubezpieczonego prawa do rozpoznania jego sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki – zarzut naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji RP – wyjaśnić trzeba, że skoro Sąd Okręgowy w Szczecinie powziął wątpliwości co do zgodności z Konstytucją RP przepisów, które legły u podstaw wydania zaskarżonych decyzji, to w myśl art. 193 Konstytucji RP miał obowiązek zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie konstytucyjności tych przepisów. Ponieważ jednak kwestie te zostały przedstawione już Trybunałowi Konstytucyjnemu do rozstrzygnięcia w sprawie P 48/18, sąd pierwszej instancji mógł skorzystać z normy określonej w art. 177 § 1 pkt. 3¹ k.p.c. Zatem nie jest uzasadniony zarzut pozbawienia ubezpieczonego prawa do rozpatrzenia jego sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki skoro postępowanie sądu pierwszej instancji znajduje oparcie w przepisie prawa. Przedstawienie bowiem pytania prawnego w niniejszej sprawie przez Sąd Okręgowy w Szczecinie - analogicznego do pytania prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie - również wstrzymałoby merytoryczne rozpoznanie niniejszej sprawy, bowiem sąd byłoby zobligowany do zwieszenia postępowania do czasu udzielenia odpowiedzi przez Trybunał Konstytucyjny na podstawie art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 2072 ze zm.).

W ocenie Sądu Apelacyjnego zasadne jest zatem oczekiwanie na rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego. W konsekwencji sąd pierwszej instancji właściwie zastosował przepis art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. stanowiący podstawę zawieszenia postępowania z urzędu.

W związku z powyższym, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie.

Beata Górńska Urszula Iwanowska Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk